

Radosław Krajewski

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

ORCID: 0000-0002-3413-2955

radekkrajewski@ukw.edu.pl

Odpowiedzialność karna pracodawców i organizatorów wychowania, edukacji, wypoczynku, leczenia oraz opieki nad małoletnimi w związku z nieuzyskaniem informacji o popełnionych przestępstwach seksualnych przez osoby zatrudniane

W polskim prawie karnym istnieje wiele regulacji mających na celu ochronę małoletnich, zwłaszcza tych poniżej lat 15, przed nadużyciami seksualnymi. Ich celem jest zarówno zapobieganie takim zdarzeniom, jak i pociąganie do odpowiedzialności karnej tych, którzy się ich dopuszczają. Już od kilkunastu lat przybiera takich rozwiązań i to nie tylko przez liczne w tym względzie nowelizacje Kodeksu karnego z dnia 6 czerwca 1997 r.¹, lecz także poprzez wprowadzanie odrębnych aktów prawnych dotyczących tej sfery, zawierających różne rozwiązania w tym względzie.

Jeśli chodzi o pierwszy z aktów prawnych, to tytułem wprowadzenia czy przypomnienia jedynie, bez pogłębionej analizy, należy wspomnieć, że zasadnicze znaczenie w przedmiotowym zakresie mają czyny zabronione stypizowane w rozdziale XXV *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności*.

Na pierwszym miejscu wskazać pośród nich trzeba art. 200 k.k. dotyczący pedofilii, przy czym jego § 1 typizuje obcowanie płciowe i inne czynności seksualne z małoletnim poniżej lat 15, § 3 zabrania pod groźbą kary prezentowania takiemu małoletniemu treści pornograficznych lub ich rozpowszechniania w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi przez niego, w § 4 stypizowano prezentowanie małoletniemu poniżej lat 15 czynności seksualnej, a w § 5 prowadzenie reklamy lub promocji działalności, polegającej na rozpowszechnianiu treści pornograficznych w sposób umożliwiający zapoznanie się

¹ T.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 144 z późn. zm., dalej jako k.k.

z nimi małoletniemu poniżej lat 15. Istotne znaczenie ma także art. 200a § 1 i 2 k.k., a więc przestępstwo groomingu. W konglomerat regulacji, będących wyrazem sprzeciwu wobec pedofilii, wpisuje się także art. 200b k.k., z którego wynika zakaz propagowania lub pochwalania zachowań o charakterze pedofilskim, choć zdaje się on wprost nie chronić wolności seksualnej żadnego konkretnego małoletniego. Szczególna rola w tym względzie, tj. karnoprawnej ochrony wolności seksualnej małoletnich do lat 15, przypada art. 197 § 3 pkt 2, który jako jeden z typów kwalifikowanych zgwałcenia traktuje zgwałcenie małoletniego poniżej lat 15.

Nadto w zamierzeniu ustawodawcy dla ochrony małoletnich – wszystkich, a nie tylko tych niemających ukończonych lat 15 – w sferze wolności seksualnej znaczenie ma mieć art. 199 § 3 k.k., który zabrania pod groźbą kary obcowania płciowego z małoletnim lub dopuszczenia się wobec niego innej czynności seksualnej w formule nadużycia jego zaufania lub udzielenia w zamian korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy, co może być kłopotliwe, zwłaszcza w przypadkach dobrowolnej aktywności seksualnej małoletnich powyżej lat 15, do której wszak mają oni prawo. Wszystkich małoletnich chronią także poszczególne przepisy art. 202 k.k., które typizują utrwalanie, przechowywanie i inne zachowania dotyczące pornografii z udziałem małoletniego traktowanej jako jedna z postaci twardej pornografii przy zasadniczo wolnościowej formule tego, co dotyczy pornografii jako takiej. Prócz tego wyższymi karami aniżeli w typach podstawowych zagrożone są na podstawie art. 204 § 3 k.k. stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo, gdy ofiarą tych przestępstw okołoprostytycyjnych jest osoba małoletnia.

Dla ochrony małoletnich przed nadużyciami seksualnymi istotne znaczenie mają poza tym dwa środki karne. Pierwszym jest środek karny zakazu pracy z małoletnimi w formie wykonywania zawodu lub działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi orzekany na czas określony lub dożywotnio, co zależy od uznania sądu a w przypadku ponownego skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego ma charakter obligatoryjny, o czym przesądzają regulacje art. 41 § 1a i 1b k.k. Drugi to środek karny, a w istocie zestaw środków karnych określonych w art. 41a k.k., zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, w szczególności w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Przy uwzględnieniu warunków, o których mowa w poszczególnych paragrafach tego artykułu, może mieć on wymiar czasowy lub dożywotni.

Na tym rozwiązaniu kodeksowe odnośnie szczególnej ochrony małoletnich w zakresie wolności seksualnej i obyczajności nie zamykają się. Należą bowiem

do nich także szczególnie potraktowane w tym kontekście konstrukcje związane z upływem czasu, a mianowicie przedawnienie oraz zatarcie skazania. Gdy chodzi o pierwsze, to zgodnie z art. 101 § 4 k.k. w przypadku przestępstw określonych w rozdziale XXV Kodeksu karnego popełnionych na szkodę małoletniego albo gdy treści pornograficzne obejmują udział małoletniego, przedawnienie karalności przestępstwa nie może nastąpić przed ukończeniem przez niego 30. roku życia. Co do drugiego, to – jak stanowi art. 106a k.k. – nie podlega zatarciu skazanie na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, jeżeli pokrzywdzony był małoletnim poniżej lat 15. Podkreślić warto, że pierwsze rozwiązanie dotyczy wszystkich małoletnich, a drugie tylko tych poniżej lat 15, a nadto, że pierwsze nie budzi wątpliwości, przy czym do granicy wieku ustawodawca „dochodził” stopniowo, najpierw osadzając ją na poziomie lat 18, następnie 24 po to, by określić ją tak, jak to jest aktualnie. Drugie z nich może zaś uchodzić za nieproporcjonalne w relacji do sprawców innych przestępstw, w tym poważniejszych niż wszystkie lub niektóre przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności z pokrzywdzeniem małoletnich poniżej lat 15.

Wydawać by się mogło, że katalog tych rozwiązań jest wystarczający dla jak najszerzej ochrony małoletnich przed nadużyciami seksualnymi. Ustawodawca uznał jednak, że tak nie jest i wprowadził szereg regulacji pozakodeksowych, których celem jest wzmocnienie tej ochrony. Jest to podejście co do istoty jak najbardziej właściwe, gdyż – jak trafnie dostrzegł Jarosław Warylewski – skuteczna walka z przestępczością seksualną, rozumiana jako dążenie do ograniczenia liczby tych przestępstw wobec braku możliwości ich zlikwidowania, wymaga podejmowania wielu różnorodnych działań, w tym profilaktycznych².

Na uwagę zasługują w tym zakresie trzy akty prawne wskazane w porządku chronologicznym, mianowicie: ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób³, ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym⁴ oraz ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15⁵.

Wpisują się one w szerszą perspektywę traktowania przestępców seksualnych, o której pisze Brunon Hołyst, a mianowicie, że w Polsce, podobnie jak w innych krajach, w sprawach dotyczących przestępczości seksualnej wcześniej

² J. Warylewski, *Przestępstwa seksualne*, Gdańsk 2001, s. 420.

³ T.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1346 z późn. zm.

⁴ T.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 152.

⁵ T.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 2219.

koncentrowano się przede wszystkim na zapewnianiu kompleksowej pomocy ich ofiarom. Dostrzeżono jednak, że aby skutecznie chronić pokrzywdzonych takimi przestępstwami, należy wdrożyć oddziaływania wobec sprawców takich przestępstw, jak choćby poprzez zakaz ich pracy z małoletnimi⁶.

Przedmiotem analiz niniejszego opracowania są regulacje drugiego ze wskazanych aktów prawnych, tj. ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, lecz jedynie w zakresie określonym tytułem artykułu, czyli co do przedmiotowego obowiązku pracodawców oraz organizatorów wychowania, edukacji, wypoczynku, leczenia oraz opieki nad małoletnimi i odpowiedzialności karnej związanej z niewywiązaniem się z niego. Uzasadnione jest to przede wszystkim wagą informacji o przeszłości osób mających zajmować się małoletnimi w tych obszarach, wśród których mogą znaleźć się osoby karane za nadużycia seksualne wobec nich, przy jednocześnie nieoczywistej świadomości prawnej pracodawców i organizatorów co do ich obowiązku w tym zakresie, gdy chodzi o szczegóły z tym związane. Jest to pierwsza praca poświęcona tej materii, co może mieć też znaczenie dla zwiększenia tej świadomości. Ma to jednak i takie konsekwencje, że artykuł ten nie zawiera zbyt wielu odniesień do literatury przedmiotu, której ściśle dotyczącej poruszanej materii po prostu nie ma.

Art. 1 ustawy określa szczególne środki ochrony przeciwdziałające zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Zgodnie z jej art. 2, przestępczość na tle seksualnym obejmuje przestępstwa przeciwko wolności seksualnej wymienione w rozdziale XXV k.k., z wyłączeniem jednak przestępstw określonych w art. 201 k.k., chyba że zostały one popełnione na szkodę małoletniego, jak też z wyłączeniem art. 202 § 1 k.k., art. 202 § 3 k.k., polegających na prezentowaniu treści pornograficznych związanych z prezentowaniem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem, art. 202 § 4a k.k., art. 202 § 4b k.k., polegających na przechowywaniu lub posiadaniu treści pornograficznych przedstawiających wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej, art. 202 § 4c k.k. oraz art. 204 § 1 i 2 k.k., chyba że zostały popełnione na szkodę małoletniego. Zakres przedmiotowy ustawy, a bliżej – zakres ochrony przed nadużyciami seksualnymi, jaki ma ona zapewniać, jest więc szeroki. Na marginesie, a zatem poza zasadniczym nurtem rozważań, można zauważyć, że pewne wątpliwości może budzić to, czy wskazane wyłączenia na pewno są zasadne w ogóle, a przynajmniej czy taki przymiot mają wszystkie z nich.

Szczególnymi środkami ochrony, jak stanowi art. 2 ustawy, są: 1) Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, 2) obowiązki pracodawców i innych organizatorów w zakresie działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, 3) określenie

⁶ B. Hołyst, *Kryminologia*, Warszawa 2016, s. 1204.

miejsz szczególnego zagrożenia przestępczością na tle seksualnym. Gdy chodzi o przedmiotowy rejestr, to zgodnie z jej art. 4 składa się on z trzech oddzielnych baz danych, a mianowicie: rejestru z dostępem ograniczonym, rejestru publicznego oraz rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w rejestrze.

W rejestrze z dostępem ograniczonym gromadzi się, zgodnie z art. 6 ustawy, dane o osobach prawomocnie skazanych za popełnienie przestępstw, o których mowa w art. 2 ustawy, jak też przeciwko którym prawomocnie warunkowo umorzono postępowanie karne w sprawach o te przestępstwa oraz wobec których prawomocnie orzeczono środki zabezpieczające w sprawach o te przestępstwa oraz o nieletnich, wobec których prawomocnie orzeczono środki wychowawcze, poprawcze lub wychowawczo-lecznicze. Natomiast w rejestrze publicznym gromadzi się dane o sprawcach przestępstw seksualnych, jeśli w kwalifikacji prawnej przyjętej w orzeczeniu powołano art. 197 § 3 pkt 2 lub § 4 k.k., a więc gdy dopuściły się one zgwałcenia małoletniego poniżej lat 15 lub zgwałcenia ze szczególnym okrucieństwem albo które popełniły przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności, będąc uprzednio skazanymi na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za takie przestępstwo, jeśli którekolwiek z tych przestępstw zostało popełnione na szkodę małoletniego. W rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w rejestrze, gromadzi się zaś dane o osobach, w stosunku do których komisja ta wydała postanowienie o takim wpisie. Dotyczy to osób, których czyny uległy przedawnieniu w rozumieniu przepisów prawa karnego, co budzi poważne wątpliwości natury ogólnej, gdy chodzi o standardy państwa prawa, a co należy w tym miejscu jedynie zasygnalizować z uwagi na główny przedmiot rozważań niniejszego opracowania.

Także jedynie na poboczu zasadniczych rozważań wskazać trzeba, że podobne rejestry sprawców przestępstw seksualnych wprowadzono o wiele wcześniej w innych krajach. Tak jest choćby w Stanach Zjednoczonych oraz w Wielkiej Brytanii, gdzie dostęp do takich rejestrów mają także podmioty zapewniające opiekę i inne działania wobec małoletnich po to, aby wykluczyć z takich aktywności sprawców przestępstw seksualnych, o czym szerzej pisze Agnieszka Morawska⁷. Zatem rozwiązania polskie mają wzorce wcześniej przyjęte i wdrożone w innych krajach, choć w szczegółach różnią się od nich.

⁷ A. Morawska, *Strategie postępowania ze sprawcami przestępstw seksualnych wobec dzieci na przykładzie wybranych krajów*, [w:] M. Sajkowska (red.), *Wykorzystywanie seksualne dzieci. Teoria, badania, praktyka*, Warszawa 2004, s. 154–163.

Jak stanowi art. 12 analizowanej ustawy, w Polsce prawo do uzyskania informacji o osobie, której dane zostały zgromadzone w rejestrze z dostępem ograniczonym, przysługuje sądom, prokuratorom i innym organom uprawnionym do prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawach karnych oraz czynności sprawdzających w sprawach o wykroczenia, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Krajowej Administracji Skarbowej, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu i Biuru Nadzoru Wewnętrznego, organom wykonującym orzeczenia w postępowaniu karnym, w sprawach o wykroczenia oraz w sprawach nieletnich, organom administracji rządowej, organom samorządu terytorialnego oraz innym organom wykonującym zadania publiczne. Prawo takie przysługuje także pracodawcom przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi. Przysługuje ono także innym organizatorom przed dopuszczeniem osoby do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi. Prócz tego prawo do uzyskania takich informacji ma Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15. Prawo takie przysługuje również każdej osobie w zakresie uzyskania informacji, czy jej dane są zgromadzone w tym rejestrze.

Dla pracodawców i organizatorów dostęp do tego rejestru jest nie uprawnieniem, lecz obowiązkiem. Zgodnie bowiem z art. 21 ust. 1 ustawy, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi pracodawcy lub inni organizatorzy w zakresie takiej działalności są obowiązani do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w rejestrze z dostępem ograniczonym lub w rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w rejestrze.

Jak stanowi ust. 2 tego artykułu, uzyskanie takich informacji nie jest wymagane przed dopuszczeniem do takiej działalności rodziny małoletniego lub osoby znanej rodzicom małoletniego osobiście i wykonywanej w stosunku do własnych małoletnich dzieci lub małoletnich dzieci znajomych. Zgodnie z ust. 3 przez rodzinę należy rozumieć osoby spokrewnione albo osoby niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku oraz wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Przykładowo: zaangażowanie przez rodziców niani nie wymaga uzyskania informacji o niej z Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym, jak też nie wymaga jej przekazanie małoletniego pod opiekę dziadków, sąsiadów czy też innych osób z jakichkolwiek względów znanych rodzicom osobiście.

Podmioty zobowiązane uzyskują informacje z rejestru z dostępem ograniczonym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości, o czym stanowi art. 14 ust. 1 ustawy. Jego ust. 2 zawiera delegację dla Ministra Sprawiedliwości do określenia szczegółowych kwestii związanych z dostępem do tego rejestru. Czyni to rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie trybu, sposobu i zakresu uzyskiwania i udostępniania informacji z rejestru z dostępem ograniczonym oraz sposobu zakładania konta użytkownika⁸.

Jeśli zaś chodzi o dane z rejestru publicznego oraz rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w rejestrze, to są one zgodnie z art. 16 ustawy dostępne bez ograniczeń oraz publikowane na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Kategorię pracodawców zobowiązanych do uzyskania informacji rozumieć należy szeroko, a poniższe wskazania traktować jako na pewno niewyczerpujące pełnego jej zakresu, lecz jedynie wskazujące na podmioty mające w tym zakresie zasadnicze znaczenie. Celem tego wskazania jest takie zakreślenie kręgu tych podmiotów, aby karnoprawna ochrona małoletnich w przedmiotowym zakresie miała szanse być możliwie najpełniejsza.

Niewątpliwie należą do nich podmioty prowadzące w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe⁹, czyli przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, artystyczne, jak też placówki oświatowo-wychowawcze, w tym szkolne schroniska młodzieżowe oraz te umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego, ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze, a także ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze, placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, w szczególności internaty. Są nim także podmioty zatrudniające asystentów rodziny oraz osoby pracujące w placówkach wsparcia dziennego na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹⁰. Należą do nich też podmioty prowadzące żłobki i kluby dziecięce w oparciu o ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3¹¹.

⁸ Dz.U. z 2017 r., poz. 1561 z późn.zm.

⁹ T.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 910 z późn. zm.

¹⁰ T.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.

¹¹ T.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 75.

Chodzi tu przede wszystkim o zatrudnianie nauczycieli i wychowawców. Jednak mając na względzie cel zasięgania informacji o kryminalnej w zakresie przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności przeszłości osób zatrudnianych, jakim jest jak najpełniejsza ochrona małoletnich przed nadużyciami seksualnymi, zapytaniem takim należy objąć także inne osoby, w szczególności należące do personelu pomocniczego placówek oświatowych i innych, a więc pracowników administracji i obsługi. Wszak oni także – z racji wykonywanych zadań – mają lub przynajmniej mogą mieć ułatwiony dostęp do małoletnich, który mogą chcieć wykorzystać z ich pokrzywdzeniem. To samo dotyczy (oczywiście jedynie hipotetycznie, co wymaga wyraźnego podkreślenia) osób świadczących na rzecz choćby przedszkoli i szkół wszelkie usługi dodatkowe, jak w szczególności zajęcia z rytmiki, muzyczne, językowe i inne i to niezależnie od prawnej formy podstaw takiej aktywności.

Jest przy tym tak, że w niektórych obszarach edukacji i innych aktywności wobec małoletnich osoby je prowadzące mogą wymykać się ustawowej formule pozyskiwania o nich informacji co do wcześniejszego dopuszczenia się przez nie nadużyć seksualnych wobec małoletnich. Tak jest w szczególności w przypadku podmiotów prowadzących szkoły językowe, szkoły tańca czy inne podobne formy edukacji, które niejednokrotnie działają w oparciu o ogólne przepisy dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej, w tym jednoosobowej, dla podjęcia której nie jest wymagane przedłożenie zaświadczenia z rejestru z dostępem ograniczonym. To samo dotyczy korepetytorów, którzy albo usług takich udzielają, także jako prowadzący działalność gospodarczą, albo wręcz pozostający w szarej strefie, mogąc mieć tym samym sposobność do nadużyć seksualnych wobec małoletnich wcale nie mniejszą niż osoby wykonujące inne formy aktywności wobec nich.

Odnośnie leczenia małoletnich, to prowadzą je podmioty lecznicze zatrudniające przedstawicieli zawodów medycznych, a więc lekarzy, pielęgniarki, fizjoterapeutów oraz ratowników medycznych. Podstawowe znaczenie mają tu przepisy ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej¹². *Per analogiam* do podmiotów oświatowych i opiekuńczych wskazać trzeba, że pozyskiwanie informacji z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym powinno obejmować także personel pomocniczy stacjonarnych i ambulatoryjnych jednostek medycznych, a więc osoby pomagające przy obsłudze pacjentów i opiece nad nimi, w szczególności salowe i salowych. Wszak dostęp wszystkich takich osób do małoletnich pacjentów otwierać może przestrzenie do nadużyć seksualnych wobec nich.

Obszarem, jaki trzeba dostrzec w przedmiotowym zakresie, jest także aktywność sportowa dzieci i młodzieży. Osoby, które ją prowadzą (instruktorzy i trenerzy) także potencjalnie mogą być sprawcami przestępstw przeciwko

¹² T.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 711.

wolności seksualnej z pokrzywdzeniem małoletnich. W szczególności działalność taka w ramach klubów sportowych, w tym uczniowskich klubów sportowych, wymaga uzyskania informacji o statusie co do wcześniejszej przeszłości kryminalnej takich osób właśnie na podstawie rejestru z dostępem ograniczonym lub rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w rejestrze. Obowiązek taki ciąży na podmiotach odpowiedzialnych za prowadzenie takich klubów przed dopuszczeniem instruktorów i trenerów do pracy z małoletnimi na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie¹³.

Wskazać tu też należy organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży, którzy zatrudniają w tym celu osoby, które ukończyły w tym zakresie odpowiednie kursy. Są to także wszelkie organizacje, w tym harcerskie. Jest to o tyle istotne, że szczególnie podczas takiego wypoczynku, z reguły całodobowego i poza miejscem stałego zamieszkania małoletnich, może dochodzić do nadużyć seksualnych wobec nich. Nadto chodzi tu o animatorów zabaw z dziećmi i ich opiekunów, nawet gdy wykonują oni swoje zadanie przez krótki czas, jak choćby w komercyjnych salach zabaw dla dzieci.

Do organizatorów w przedmiotowym rozumieniu zaliczać także trzeba kościoły i związki wyznaniowe, które na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania¹⁴ mogą prowadzić działalność opiekuńczo-wychowawczą, co też czynią choćby w oratoriach, oazach i innych formach religijnej aktywności. Istotne znaczenie w analizowanym kontekście mają także relacje duchownych z małoletnimi w ramach ministranckiej posługi tych drugich i podobnych form ich aktywności.

Organizatorami w przedmiotowym zakresie są także organizatorzy pieczy zastępczej w rodzinnych i instytucjonalnych jej formach. Są to przede wszystkim powiaty, które organizują rodziny zastępcze oraz instytucje pieczy zastępczej, w szczególności placówki opiekuńczo-wychowawcze. Podstawowe znaczenie w tym zakresie ma wskazana powyżej ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zatem osoby pełniące funkcje rodziny zastępczej, jak też zatrudnione i to niezależnie od charakteru tego zatrudnienia w takich placówkach, także powinny być objęte uzyskaniem informacji z rejestru z dostępem ograniczonym lub w rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w rejestrze.

Do kategorii organizatorów zaliczać także trzeba uczelnie, które organizują studenckie praktyki zawodowe w miejscach edukacji, opieki, wychowania

¹³ T.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1133.

¹⁴ T.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1153.

i leczenia małoletnich na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹⁵. Dotyczy to uczelni prowadzących w szczególności kierunki pedagogiczne i medyczne, ale też inne, gdyż wśród studentów hipotetycznie także trafić się może osoba karana za przestępstwo czy przestępstwa seksualne, która – mając kontakt z dziećmi – może go nadużyć w tym obszarze.

Być może podmiotów zobligowanych do uzyskiwania przedmiotowych informacji jest więcej, ale wymienione wydają się mieć zasadnicze znaczenie w zakresie wychowania, edukacji, wypoczynku i leczenia małoletnich oraz opieki nad nimi. Ich katalog i tak jest spory, a krąg osób w nich pracujących oraz dopuszczanych przez nie do aktywności wobec małoletnich jawi się jako bardzo duży. *Prima facie* można nawet uważać, że przesadą byłoby zasięganie informacji o wszystkich wskazanych osobach, gdyż w skali kraju byłaby to ogromna skala zapytań. Mając jednak na względzie *ratio legis* analizowanych rozwiązań, jaką jest ochrona małoletnich przed nadużyciami seksualnymi, nie można kierować się przesłanką rzekomo nadmiernego trudu w tym zakresie, lecz możliwymi do osiągnięcia rezultatami w postaci niedopuszczenia do pracy lub innej formy działań wobec małoletnich osób, które wcześniej dopuściły się przestępstw seksualnych.

Mimo że ustawa tego nie wymaga, pracodawcy i organizatorzy wychowania, edukacji, wypoczynku oraz leczenia małoletnich, jak też opieki nad nimi, mogliby uzyskać dane z dwóch baz rejestru co do osób już zatrudnionych oraz wcześniej dopuszczonych do aktywności z małoletnimi, a w zasadzie przyjęć trzeba, że powinni oni to czynić. Wszak może się przecież zdarzyć, że w przedszkolu, szkole lub jakiegokolwiek innej instytucji edukacyjnej lub opiekuńczej pracuje osoba skazana za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej. Gdyby tak było, to taka osoba może dopuścić się po raz kolejny takich nadużyć mając ku temu szczególną przestrzeń w postaci kontaktu z małoletnimi.

To, że ustawodawca nie wymaga ich sprawdzenia pod kątem przeszłości kryminalnej w zakresie nadużyć seksualnych, gdyż wprost wskazuje na taki obowiązek jedynie przy nawiązaniu stosunku pracy lub dopuszczeniu do działalności z małoletnimi, postrzegać wręcz można to jako istotne niedociągnięcie, skutkujące osłabieniem ochrony małoletnich w analizowanym zakresie. Ustawodawca jest tu zresztą nieco niekonsekwentny, gdy w art. 21 ust. 1 pisze o konieczności sprawdzenia osoby „przed nawiązaniem stosunku pracy”, a w art. 23 ust. 2 o „dopuszczeniu” do pracy lub innej działalności, z jakim to „dopuszczeniem” mamy do czynienia zawsze, a nie tylko jednorazowo w następstwie nawiązania stosunku pracy, choć oczywiście drugiego z przepisów nie można czytać w oderwaniu od pierwszego z nich, czyniąc to z zachowaniem wykładni literalnej. Inna interpretacja byłaby bowiem przejawem wykładni

¹⁵ T.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 478 z późn. zm.

praeter legem, jeśli nie *contra legem* i prowadziłyby do nieuprawnionego rozszerzenia odpowiedzialności karnej pracodawców i organizatorów działań na rzecz małoletnich. Jednak *de lege ferenda* postulować należy objęcie taką kontrolą wszystkie osoby już zatrudnione oraz wykonujące zadania wobec małoletnich.

Niewątpliwie poszerzyłyby to zakres ochrony przed nadużyciami seksualnymi, współtworząc przestrzeń działań zapobiegających przestępczości seksualnej z pokrzywdzeniem małoletnich. Bowiem to właśnie obowiązki pracodawców i organizatorów wychowania, edukacji, wypoczynku oraz leczenia małoletnich i opieki nad nimi co do uzyskiwania informacji z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym mają przede wszystkim znaczenie profilaktyczne w zakresie zapobiegania tego rodzaju przestępczości.

Wpisuje się to w szerszy obraz zapobiegania przestępczości, bowiem jak wskazuje Brunon Hołyst, przy próbie systematyzacji profilaktyki kryminalnej występuje podział na prewencję zasadniczą, wtórną i prewencję trzeciego stopnia. Prewencja zasadnicza powinna sięgać źródeł przestępczości i usuwać głębsze przyczyny kryminalnych wzorców zachowania. Stosując prewencję wtórną, dąży się do ochrony osób zagrożonych oraz powstrzymywania gotowych popełnić przestępczość od tego czynu przez zmianę struktury okoliczności czynu lub przez aktywne wsparcie zgodnego z prawem zachowania. Prewencja trzeciego stopnia ma zaś na celu uchronienie przestępcy raz skazanego od recydywy¹⁶. Rejestr sprawców przestępczości seksualnych oczywiście nie może usuwać ich przyczyn, ale jest w stanie powstrzymać sprawców, którzy wcześniej popełnili przestępczość czy przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, a tym samym chronić osoby nimi zagrożone, w szczególności małoletnich. Tym samym może on zapobiegać popełnianiu takich przestępczości w warunkach recydywy. W żadnym z tym obszarów jego rola nie jest (bo być nie może być) pierwszoplanowa, lecz może być jedynie wspomagająca inne działania profilaktyczne.

Wskazać trzeba za Janiną Błachut, Andrzejem Gaberle i Krzysztofem Krajewskim, że przy podejmowaniu działań profilaktycznych możliwe są dwie strategie: destruktywna oraz kreatywna. Pierwsza z nich charakteryzuje się tym, że działania zapobiegawcze wymierza się bezpośrednio przeciwko zwalczanym zjawiskom, a ich zadaniem jest niszczenie tych zjawisk. Strategia kreatywna polega na takim rozwijaniu zjawisk pożądaných, aby wypierały one zjawiska niepożądane czy też aby nie pozostawiały dla nich miejsca. Strategia destruktywna jest ze swej istoty represyjna, natomiast strategia kreatywna polega na stosowaniu metod nierepresyjnych. Przywołani autorzy podnoszą, że są następujące etapy działań nastawionych na zapobieganie przestępczości. Pierwszy to etap działań pierwotnych, w którym chodzi o takie

¹⁶ B. Hołyst, *Psychologia kryminalistyczna*, Warszawa 2006, s. 1309.

kształtowanie polityki społecznej, aby eliminować warunki sprzyjające popełnianiu przestępstw. Drugi etap obejmuje działania wtórne, a więc usuwające warunki sprzyjające popełnianiu przestępstw oraz utrudniające ich popełnianie. Etapem trzecim jest etap działań następczych, który obejmuje reakcje na popełnione przestępstwa i nastawiony jest na zapobieganie ponownemu popełnieniu przestępstwa przez tego samego sprawcę lub inne osoby¹⁷. Wydaje się, że istnienie Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym w pewnym sensie łączy elementy strategii destruktywnej i kreatywnej, gdyż z jednej strony dane zawarte w tymże rejestrze godzą w osoby, których dane są w nim zawarte w takim sensie, że eksponują ich czyny, napiętnują je, choć nie są w stanie zupełnie zniszczyć pedofilii i innych nadużyć seksualnych wobec małoletnich, z drugiej zaś wiedza o karalności za takie czyny zabronione ogranicza dla nich miejsce w relacji sprawca a ewentualna ofiara. Gdy zaś chodzi o etapy działań profilaktycznych, to w pewnym zakresie, w szczególności właśnie poprzez nakaz uzyskiwania informacji z dwóch baz tego rejestru przez pracodawców i organizatorów aktywności na rzecz małoletnich, obejmują one usuwanie warunków do nadużyć seksualnych z pokrzywdzeniem małoletnich poprzez niedopuszczenie do pracy z nimi osób, które wcześniej popełniły przestępstwa seksualne, które to warunki osoby takie mogłyby mieć, gdyby miały kontakt z małoletnimi, co jednocześnie zapobiega ich recydywie w tym zakresie.

Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym zawiera przepisy karne. Z perspektywy analizowanej problematyki znaczenie ma jej art. 23 ust. 2, który stanowi, że „kto dopuszcza do pracy lub do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi osobę bez uzyskania informacji, o której mowa w art. 21 ust. 1, lub wiedząc, że dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1000 zł”.

Typizuje on jeden z trzech czynów zabronionych przedmiotową ustawą. Jej art. 23 ust. 1 przewiduje bowiem, że „kto, będąc obowiązany w związku z umieszczeniem danych w Rejestrze do zgłoszenia faktycznego adresu pobytu lub jego każdorazowej zmiany we właściwej jednostce organizacyjnej Policji lub właściwej osobie kierującej aresztem śledczym, zakładem karnym, zakładem psychiatrycznym, młodzieżowym ośrodkiem wychowawczym lub zakładem poprawczym, nie wykonuje tego obowiązku, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1000 zł”. Natomiast zgodnie z art. 24 ustawy, „kto bez uprawnienia uzyskuje z Rejestru z dostępem ograniczonym informację o osobie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”.

¹⁷ J. Błachut, A. Gaberle, K. Krajewski, *Kryminologia*, Gdańsk 2006, s. 469, 471.

Dwa pierwsze z tych czynów zabronionych są wykroczeniami, a trzecie jest przestępstwem. Pierwszy i trzeci z nich mogą być popełnione przez osoby trzecie niewpisane do Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym, zaś sprawcą drugiego z nich może być tylko osoba, której dane umieszczone są w rejestrze. Jaka jest logika ustawodawcy, że różnicuje status tych czynów zabronionych dwa z nich traktując jako wykroczenia, a jedno jako przestępstwo, trudno jednoznacznie stwierdzić. Być może opiera się ona na uznaniu, że uzyskanie z rejestru z dostępem ograniczonym informacji o osobie musi polegać na włamaniu się do tego systemu, a więc w szczególności na przełamaniu jego zabezpieczeń, co jest analogiczne do przestępstwa nielegalnego uzyskania informacji z art. 267 Kodeksu karnego, które także zagrożone jest grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Jednak gdy chodzi o czyn zabroniony z art. 23 ust. 2 ustawy, a w zasadzie są to dwa na ileś różne czyny zabronione, o czym szerzej będzie mowa w dalszych rozważaniach niniejszego artykułu, to zastanawiać się można, czy na pewno uprawnionym jest traktowanie go jedynie jako wykroczenia, a nie jako przestępstwa. Wszak dopuszczenie do pracy z małoletnimi osoby mającej wcześniejsze doświadczenia jako sprawca z przestępstwem czy przestępstwami seksualnymi rodzi poważne ryzyko dla małoletnich, że mogą stać się oni kolejnymi jej ofiarami. Nadto jest tak, że prewencyjna rola przepisu statuującego byt wykroczenia, a nie przestępstwa, jest w świadomości społecznej mniejsza, gdyż z reguły do wykroczeń podchodzimy „luźniej” aniżeli do przestępstw. Musi to prowadzić do wniosku, że ustawodawca powinien rozważyć dekontra-wencjonalizację w tym zakresie, a więc przeniesienie tego czynu zabronionego z kategorii wykroczeń do przestępstw z ustawowym zagrożeniem grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Namysł ten winien przede wszystkim dotyczyć tej postaci wykroczenia, która polega na dopuszczeniu do pracy z małoletnimi, gdy sprawca wiedział, że dane osoby figurują w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym, a mimo tego dopuścił taką osobę do pracy lub innej aktywności z małoletnimi.

Przedmiotowe wykroczenie popełnia ten, kto dopuszcza do pracy lub do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi osobę bez uzyskania informacji z rejestru, jak też ten, kto wiedząc, że dane tej osoby są zamieszczone w rejestrze dopuszcza taką osobę do pracy lub innej aktywności z małoletnimi. Pierwsza jego postać polega więc na niezasięgnięciu informacji z Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym i w związku z tym na dopuszczeniu do tych zajęć, przy czym bez znaczenia są powody takiego zachowania. Może być tak, że sprawca nie uzyska takich informacji celowo i wówczas popełni to wykroczenie w formie winy umyślnej, a równie dobrze może zdarzyć się tak, że nie uczyni tego w związku z niedbalstwem, dopuszczając do pracy lub innych działań z małoletnimi daną osobę. Nie ma tu znaczenia, czy dane tej osoby

figurowały, czy też nie w rejestrze, gdyż obowiązek zasięgnięcia informacji dotyczy każdej osoby zatrudnianej i mającej pracować na rzecz małoletnich w innych formach takiej aktywności.

Druga z postaci analizowanego wykroczenia sprowadza się do tego, że sprawca wie, że dane osoby zatrudnianej zamieszczone są w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym i mimo tego dopuszcza taką osobę do pracy lub innej działalności z małoletnimi. Wcześniej autor niniejszego artykułu wyraził pogląd, który raz jeszcze warto powtórzyć, że ustawodawca w sposób chyba nie do końca uprawniony zrównał odpowiedzialność sprawców, którzy zatrudnili osobę bez zasięgnięcia informacji o niej z osobami, które zrobiły to w pełni wiedząc że tak jest, co stanowi zupełnie różne czyny zabronione, jeśli chodzi o motywację sprawców i stopień ich winy¹⁸, jak też co do społecznej ich szkodliwości. Co do winy, to przedmiotowe wykroczenie może być popełnione wyłącznie z winy umyślnej, na co wskazuje posiadanie przez sprawcę wiedzy o kryminalnej przeszłości osoby zatrudnianej lub dopuszczanej do opieki, wychowania, nauczania lub leczenia małoletnich i pomimo tego zezwolenia na kontakt tej osoby z małoletnimi. Odnośnie zaś do społecznej szkodliwości, to ryzyko dopuszczenia się nadużycia seksualnego przez osobę, która wcześniej była sprawcą czynu zabronionego przeciwko wolności seksualnej, jest hipotetycznie większe aniżeli osoby, która takich doświadczeń nie ma, na jakiej to logice opiera się zresztą logika zasięgania informacji w przedmiotowego rejestru.

Za to wykroczenie grozi odpowiedzialność w postaci aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1000 zł. Jest to zagrożenie, jak na wykroczenie, dość surowe, zwłaszcza gdy chodzi o karę aresztu. Ta bowiem, zgodnie z art. 19 Kodeksu wykroczeń z dnia 20 maja 1971 r.¹⁹ (dalej jako k.w.), trwa najkrócej 5 dni, a najdłużej 30 dni i *de facto* polega na pozbawieniu wolności. Gdy zaś chodzi o karę ograniczenia wolności, to trwa ona jeden miesiąc i w szczególności może polegać na nakazie wykonywania nieodpłatnej pracy na cele społeczne w wymiarze od 20 godzin do 40 godzin miesięcznie lub na potrąceniu od 10% do 25% wynagrodzenia sprawcy na rzecz Skarbu Państwa, o czym przesądzają art. 20 i 21 k.w. Zgodnie z art. 24 § 1 k.w. grzywnę wymierza się w wysokości od 20 zł do 5000 zł, chyba że ustawa stanowi inaczej. Art. 23 ust. 2 analizowanej ustawy właśnie stanowi inaczej podnosząc minimalny próg grzywny od 1000 zł, która maksymalnie może wynosić 5000 zł.

Pewnym problemem może być to, na kim spoczywa (o ile w ogóle taki obowiązek na kimś ciąży) obowiązek zawiadomienia o niedopełnieniu obowiązku zasięgnięcia informacji z rejestru sprawców przestępstw seksualnych organów ścigania, zwłaszcza Policji, która zgodnie z art. 17 § 1 Kodeksu postę-

¹⁸ R. Krajewski, *Rejestr sprawców przestępstw seksualnych*, „Przegląd Sądowy” 2019, nr 11–12, s. 81.

¹⁹ T.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 281.

powania w sprawach o wykroczenia z dnia 24 sierpnia 2001 r.²⁰ jest oskarżycielem publicznym we wszystkich sprawach o wykroczenia, a więc także i w przedmiotowej materii. Obowiązek taki nie wynika z art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego z dnia 6 czerwca 1997 r.²¹, gdyż na podstawie tego przepisu instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ale nie wykroczenia, obowiązane są niezwłocznie zawiadomić o tym instytucje ścigania karnego. Nie wynika on także jako społeczny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie ściganym z urzędu, o którym mowa w § 1 tego artykułu, a to z tego samego powodu, jako że niezasięgnięcie informacji z Rejestru Sprawców Przepędzeń na Tle Seksualnym lub dopuszczenie do działalności z małoletnimi, mimo posiadania wiedzy, że dane osoby tam figurują, jest wykroczeniem, a nie przestępstwem. Instytucje nadzoru pedagogicznego oraz podmioty prowadzące placówki oświatowe i inne, gdy dowiedzą się o takiej sytuacji, powinny zawiadomić o tym fakcie Policję. Takie uprawnienie niewątpliwie mają także rodzice i opiekunowie zatroskani o bezpieczeństwo swoich i nie tylko swoich dzieci.

Wykroczenie z art. 23 ust. 2 analizowanej ustawy współtworzy pozako-deksowe prawo wykroczeń, które – jak słusznie podkreśla Magdalena Błaszczuk – definiuje obecnie wyraźnie więcej typów wykroczeń niż część szczególna Kodeksu wykroczeń, co jej zdaniem należy ocenić krytycznie, gdyż w systemie wykroczeń zbudowanym wokół Kodeksu wykroczeń to skodyfikowane definicje wykroczeń powinny stanowić regułę, są one bowiem zdecydowanie łatwiej dostępne dla adresata norm prawa wykroczeń²². W przypadku tego wykroczenia, jak i ustawy go typizującego w ogóle, jest tak, że niewątpliwie są one w pełni dostępne dla adresatów prawa (tak samo jak inne akty prawne), w tym dla pracodawców i organizatorów w zakresie wychowania, edukacji, wypoczynku, leczenia oraz opieki nad małoletnimi.

Jednak dostępność przepisów prawnych nie oznacza świadomości prawnej co do nich, której jednym z elementów jest znajomość przepisów prawnych, która w analizowanym zakresie być może nie jest oczywista, choć zapewne większość podmiotów zatrudniających i dopuszczających do aktywności z małoletnimi wie o istnieniu takiego obowiązku i go przestrzega. Domyślać się można, że dla upowszechnienia wiedzy w tym zakresie znaczenie miała aktywność organów nadzoru pedagogicznego i ewentualnie jednostek prowadzących takie podmioty. W konsekwencji powyższe rozważania mogą mieć znaczenie głównie dla zwiększenia świadomości społecznej w przedmiotowym zakresie oraz do zwrócenia uwagi na kwestie nieoczywiste gdy chodzi o ich

²⁰ T.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 457.

²¹ T.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 534.

²² M. Błaszczuk, W. Jankowski, M. Zbrojewska, *Prawo i postępowanie w sprawach o wykroczenia*, Warszawa 2013, s. 6.

interpretację, starając się wnieść pewien choć wkład w rozszerzenie karnoprawnej ochrony małoletnich przed nadużyciami seksualnymi na etapie jej profilaktyki.

Wykaz literatury

- Blachut J., Gaberle A., Krajewski K., *Kryminologia*, Arche, Gdańsk 2006.
- Błaszczyk M., Jankowski W., Zbrojewska M., *Prawo i postępowanie w sprawach o wykroczenia*, C.H. Beck, Warszawa 2013.
- Holyst B., *Kryminologia*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.
- Holyst B., *Psychologia kryminalistyczna*, LexisNexis, Warszawa 2006.
- Krajewski R., *Rejestr sprawców przestępstw seksualnych*, „Przegląd Sądowy” 2019, nr 11–12.
- Morawska A., *Strategie postępowania ze sprawcami przestępstw seksualnych wobec dzieci na przykładzie wybranych krajów*, [w:] M. Sajkowska (red.), *Wykorzystywanie seksualne dzieci. Teoria, badania, praktyka*, Fundacja „Dajemy Dzieciom Siłę”, Warszawa 2004.
- Warylewski J., *Przestępstwa seksualne*, Wyd. UG, Gdańsk 2001.

Summary

Criminal liability of employers and organizers of upbringing, education, leisure, treatment and care for minors in connection with failure to obtain information about committed sexual offenses by employed persons

Key words: criminal law, protection of minors, sexual crimes, register of sex offenders.

Employers and organizers in the field of upbringing, education, recreation, treatment and care for minors are obliged to obtain information about committed sexual offenses by employed persons and undertake such activities against them. Failure to do so results in criminal liability for the offense. The purpose of this article is to present it comprehensively, including paying attention to its details. It is so, that the group of obliged entities in this scope is wide, which is not explicitly stated in the regulations, and many issues related to it raise some doubts, which this study tries to clarify.